

Mr. sc. Darinko MUNIĆ

AKADEMIK PETAR STRČIĆ – VODITELJ ZAVODA ZA POVIJESNE I DRUŠTVENE ZNANOSTI HAZU U RIJECI

UDK: 929 STRČIĆ, P.

UDC: 930.1(497.5)

061(497.5)

Stručni rad

Professional paper

mr. sc. Darinko MUNIĆ, asistent i
upravitelj Zavoda za povijesne i
društvene znanosti HAZU

Gjure Ružića 5

HR – 51000 RIJEKA

Ključne riječi: Petar Strčić, Zavod HAZU Rijeka

Članak je posvećen prikazu djelatnosti akademika Petra Strčića kao voditelja Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci s Područnom jedinicom Pula, u posljednjih šest godina (2001.-2006.). Pozornost je posvećena svoestranoj akademika P. Strčića na stručno-organizacijskome i znanstvenoistraživačkome planu. U vezi s time akademik P. Strčić svoje je napore usmjerio na okupljanje mladih znanstvenih kadrova te njihovu djelatnost u okviru međunarodnih, državnih i regionalnih projekata s tematikom iz povijesti, lingvistike, etnografije i etnologije kao i povijesti školstva na širem području zapadne Hrvatske. To podrazumijeva geopolitičko područje Rijeke, Istre, Kvarnerskoga primorja i otoka te Gorskoga kotara, kao i odnose i veze Hrvatske sa susjednim državama. Isto tako, stalno je prisutno nastojanje u afirmiranju riječke Akademijine ustanove na području zapadne Hrvatske, Hrvatske uopće te mediteranske i srednje Europe.

Posljednjih nekoliko godina, točnije od 1. ožujka 2001., nakon što je zbog mnogih dužnosti (28. veljače) u Hrvatskoj akademiji prestao kratki voditeljski rad akademika Milana Moguša, sadašnjega predsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, voditeljstvo nad cjelokupnom djelatnošću Zavoda za povijesne i društvene znanosti u Rijeci s Područnom jedinicom Pula preuzeo je akademik Petar Strčić. Riječ je o jednoj od najstarijih znanstvenih ustanova Hrvatske akademije izvan njezina sjedišta u Zagrebu, koja je osnovana 28. svibnja 1945. To je tada, neposredno poslije završetka Drugoga svjetskog rata, učinjeno u "cilju proučavanja ekonomskih, kulturnih i nacionalnih prilika jadranskog primorja..."¹ Nadalje, zadaća će nove znanstvene ustanove biti "da znanstveno i stručno proučava pitanje jadranskog primorja i to sa geografsko-historijsko-etnografsko, prometno-ekonomskog i tehničko-urbanističkog stanovišta, te da javno objavljuje rezultate svoga rada."²

U proteklih gotovo šest godina akademik Petar Strčić nastavio je vođenje riječko-pulske Akademijine ustanove te širenje znanstvene djelatnosti Zavoda HAZU koja se obavljala u okviru osnovne discipline povijesti (od najstarijih vremena do recentnih dana), etnologije i etnografije, pa lingvistike, a od 2004. godine i povijesti školstva.³

Tematsko područje istraživanja i rezultati rada usmjereni su na životne osebnosti širokoga područja Rijeke, Istre, Kvarnerskoga primorja i otoka te Gorskoga kotara. Naravno, tome valja pridodati rasvjetljavanje veza i odnosa političkih, gospodarskih, kulturoloških, jezičnih i etničkih te crkvenih odrednica s ostalom Hrvatskom, kao i susjednom Republikom Slovenijom, Apeninskim poluotokom i Srednjom Europom. Te znanstvene preokupacije donose neposrednu suradnju s navedenim geopolitičkim ozračjem, no isto tako i sa srodnim znanstvenim i istovjetnim stručnim ustanovama: Odsjekom za povijest i Odsjekom za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Rijeci, katedrama Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, Kopru, Ljubljani, Trstu, arhivima i muzejima u Rijeci, Pazinu, Labinu, Zagrebu, Kopru, Ljubljani, Trstu, Grazu, Beču, kao i s institutom Centro di ricerche storiche u Rovinju, sveučilišnim knjižnicama u Rijeci, Puli, Zagrebu, Ljubljani.

Prihvativši dužnost voditelja Zavoda HAZU u Rijeci, akademik Petar Strčić glavnu je pozornost posvetio povećanju broja mladih stručnjaka te njihovu usmjeravanju na postizanje osnovnoga znanstvenog cilja – stjecanje doktorata znanosti, tj. ojačanju znanstvene strukture cijeloga Zavoda HAZU u Rijeci i njegove po-

1. Predsjedništvo Narodne vlade Hrvatske 28. svibnja 1945. uvidjelo je potrebu za osnivanjem nove znanstvene ustanove u Rijeci, odnosno, zbog tekućih graničnih i političkih pitanja, u Sušaku te je donijelo odluku o osnivanju "naučne ustanove Jadranski institut sa sjedištem u Sušaku" (danas dio grada Rijeke). Broj odluke Predsjedništva je 113./45.

2. U istome dokumentu.

3. Projekt je zajednički rad Primorsko-goranske županije Rijeka i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti Zagreb. Inače, ovaj je rukopis nastao na temelju godišnjih izvješća, koja su objavljena u *Ljetopisu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* za 2001., 2002., 2003., 2004. i 2005. kao i tekuće dokumentacije Zavoda HAZU u Rijeci s Područnom jedinicom Pula.

družnice u Puli. Djelatnost na njihovu stručnome i znanstvenome usavršavanju rezultirala je činjenicom da danas svi zavodski suradnici posjeduju stupanj magistra znanosti i prijavljenu tezu, te na odnosnim fakultetima prihvaćen naslov doktorska rada.

Voditelj je posvetio pozornost i individualnome usavršavanju pojedinaca pa se objavljivanje njihovih rezultata znanstvenih istraživanja nadopunjuje nastupima na inozemnim i domaćim znanstvenim skupovima⁴ i kongresima⁵, poput "II. kongresa povjesničara Hrvatske" u Puli.⁶

Zanimljivo je spomenuti da su "Dani Franje Račkoga", u Rijeci i Fužinama organizirani nekoliko puta, a naizmjenično se održavaju u Rijeci i Fužinama. U vrijeme održavanja posljednjega skupa u Fužinama, 2005. godine, potaknut je i potpomognut osnutak "Udruge dr. Franjo Rački", čiji su članovi Fužinarci i poštovatelji Fužina.

U svezi s objavljivanjem izvornih samostalnih djela, rasprava, članaka, arhivske građe, kao i ostalih priloga (bibliografija, prikaza, osvrti, bilježaka, izvještaja) valja reći da suradnici riječkoga Zavoda HAZU objavljuju i u zavodskoj periodičnoj ediciji "Problemi sjevernog Jadrana" (izlaze povremeno; posljednja dva sveska "Problema sjevernog Jadrana" su sv. 8. i sv. 9.). Zbog njihova neredovitoga izlaska iz tiska, ali i otvorenosti regionalnih zborničkih izdanja, suradnici Zavoda HAZU svoje znanstvene i stručne priloge objavljuju i u ostalim domaćim pa i stranim edicijama čime promiču rezultate svojih istraživanja, i to svih naprijed navedenih znanstvenih disciplina. Pri tome dug je popis periodičnih edicija u kojima suradnici Zavoda HAZU, zajedno s njegovim voditeljem, surađuju. To su primjerice: časopis "Rijeka" (kojemu su urednici akademik Petar Strčić i Darinko Munić), "Krčki zbornik" (kojemu je urednik akademik P. Strčić), "Zbornik Kastavštine", "Vjesnik istarskoga arhiva", "Vjesnik Državnog arhiva Rijeka", "Časopis za suvremenu povijest", "Zbornik Sveti Vid", "Gračaški zbornik", "Glasnik S. E. D.", "Pazinski memorijal", "Atti Centro di ricerche storiche Rovigno" - Rovinj, "Časopis za kulturu Hrvatsko zagorje", "Dometi", "Istarska Danica", "Hrvatski dijalektološki zbornik", "Historijski zbornik", "Hercigonjin zbornik", "Fluminensia", "Bakarski zbornik", "Buzetski zbornik".⁷

4. Navodim, primjerice, znanstvene skupove "Dani Svetoga Vida", "Dani Matka Laginje", "Dani Franje Račkoga", "Hrvati u Trstu/I croati a Trieste", "Međunarodni znanstveni skup Latinitet u Europi".
5. Navodim, primjerice: "Drugi hrvatski slavistički kongres", "Međunarodni kongres Riječki filološki dani", 2004., "I. istarski bijenale Poreč, 2005."
6. Na "II. Kongresu hrvatskih povjesničara u Puli Hrvatska i Europa – Integracije u povijesti" (održanog od 29. rujna do 3. listopada 2004.) voditelj sekcije "Historiografija" bio je akademik Petar Strčić. Uz njega na Kongresu su nastupili ovi naši suradnici – magistri znanosti Darinko Munić i Darko Deković te Maja Polić, prof. iz riječkoga dijela Zavoda i mr. sc. Elvis Orbančić iz Područne jedinice Pula.
7. Podatke o bibliografiji pojedinih autora i njihovu sudjelovanju na znanstvenim skupovima vidjeti u: "Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti" za odnosne godine u rubrikama "Nakladnička djelatnost", "Znanstveni skupovi" i "Ostali rad". Posljednji "Ljetopis Hrvatske akademije za godinu 2003.", knjiga 107., objavljen je 2004. godine.

Gotovo svi suradnici Zavoda enciklopedijskim su natuknicama sudjelovali u "Enciklopediji Istre" Leksikografskoga zavoda "Miroslav Krleža", koja je objavljena 2005. godine.

Valja reći da je voditelj riječkoga Zavoda HAZU Petar Strčić posebno zainteresiran za permanentnu nakladničku djelatnost u Zavodu i izvan Zavoda. U tome je smislu poduzeto niz akcija za prikupljanje i osiguranje financijskih sredstava na razini cijele zapadne Hrvatske. Neke su akcije urodile plodom, posebice one koje su bile poduzete za uređenje prostorija te nabavku i poboljšanje računalne opreme (2003. godine) u prostorijama pulske područne jedinice i prostorija u riječkome Zavodu.

Isto tako, tijekom proteklih šest godina voditelj riječkoga Akademijina Zavoda usmjeravao je suradničku znanstvenu djelatnost na podnošenje prijave na natječaje za financiranje znanstvenih projekata i programa, u prvome redu kod vrhovnih ustanova Republike Hrvatske, a zatim županijskih i gradskih upravnih odjela. U tome je smislu Ministarstvo znanosti i tehnologije (danas Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa) još 2001. godine prihvatilo i odobrilo financijskom potporom pomagati i pratiti projekt "Prilozi za povijest Zapadne Hrvatske: Istra, Kvarnersko primorje, Gorski kotar", a u međuvremenu je kod iste ustanove prijavljen novi znanstveni projekt.

Nadalje, u međuvremenu je zahvaljujući zalaganju P. Strčića, voditelja Zavoda HAZU, sredinom 2006. godine predložen zajednički međunarodni projekt "Povijest demografskih i etničkih pitanja u Istri i Kvarneru", u suradnji sa slovenskim znanstvenicima.⁸ Tim se projektom želi proširiti, ojačati i učvrstiti međudržavna suradnja susjednih zemalja na zajedničkom stvaralačkom planu.

S druge pak strane, u svezi s osobnim zalaganjem pojedinih suradnika riječkoga Akademijina Zavoda i pulske radne jedinice, uprava i njegov voditelj podržavaju prijavljivanje znanstvenih projekata i programa kod Odjela za kulturu Primorsko-goranske županije (poput projekta sinteze "Povijest školstva") i Istarske županije, kao i pri sličnim odjelima Grada Rijeke, Grada Pule, Općine Fužine. Neki od tih projekata rezultirali su i znanstvenim skupovima, poput skupa "Dani Franje Račkoga" – u suradnji s Osnovnom školom Fužine. Nositelj svih zavodskih projekata je akademik Petar Strčić.

8. Suglasnost Uprave HAZU za rad na međunarodnome projektu akademiku Petru Strčiću: "Uprava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti načelno daje suglasnost da Zavod za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti s Podružnicom u Puli, zajedno sa Znanstveno-raziskovalnim središćem Univerze na primorskem u Kopru prijavi zajednički znanstveni projekt pod naslovom 'Povijest demografskih i etničkih pitanja u Istri i na Kvarneru'.

Tajnik
Akademik Slavko Cvetnić"

U tome smislu dogodile su se i neke kadrovske promjene pa je tijekom posljednjih nekoliko godina povećan broj suradnika. U riječkome Zavodu i Područnoj jedinici u Puli ima ukupno 12 djelatnika, od čega je stručnih i znanstvenih ukupno devet (9). Najviše ima povjesničara – četvero suradnika, a zatim po dvoje etnologa-etnografa i lingvista te jedan povjesničar školstva. Glede njihova napredovanja u struci, voditelj Zavoda P. Strčić posebice inzistira na stjecanju znanstvenoga zvanja doktora znanosti.

Sve prikazano potvrđuje nastavljanje dosadašnje politike znanstvene, ali i društvene djelatnosti Zavoda HAZU u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli.

Treba istaknuti činjenicu da je i akademik Petar Strčić, koji je na početku svoje znanstvene karijere započeo kao asistent današnjega Zavoda, nastavio s praksom prethodnika u nastojanjima stvaranja jake i čvrste znanstvene ustanove osjetljive na istraživanje i rasvjetljavanje objektivne povijesne istine. Te je činjenice prepoznao i Grad Rijeka pa je na proslavi 60. obljetnice postojanja i djelovanja mr. sc. Vojko Obersnel, riječki gradonačelnik, 28. svibnja 2005. Grbom Grada Rijeke odlikovao naš Zavod.⁹ Grb Grada Rijeke mr. sc. Darinku Muniću, upravitelju Zavoda HAZU u Rijeci, predala je mr. sc. Maja Franković, članica Poglavarstva Grada Rijeke.

Na kraju ovoga skromnog izvješća o Petru Strčiću, voditelju Zavoda HAZU u Rijeci treba dodati najnoviji, vrlo značajan podatak da je akademik Petar Strčić dobitnik ovogodišnje "Nagrade za životno djelo Primorsko-goranske županije" za 2005. godinu. Nagrada mu je dodijeljena za dugogodišnju uspješnu znanstvenu djelatnost i uspješnu djelatnost na području povijesne znanosti i njezinih disciplina na području Primorsko-goranske županije i Hrvatske.

---

9. Usporedi najrecentniji prikaz/oris/kroki povijesti Zavoda u Rijeci prilog Darinka MUNIĆA, *Šezdeset godina Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Rijeci (28. svibnja 1945.-28. svibnja 2005.)*, "Rijeka", X./1., Rijeka, 2005., str. 139-147.

SUMMARY

ACADEMICIAN PETAR STRČIĆ – DIRECTOR OF INSTITUTE
FOR HISTORIC AND SOCIAL SCIENCES OF CROATIAN
ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS IN RIJEKA

Darinko MUNIĆ, M. A.
HR – 51000 RIJEKA
CROATIA

Key words: Petar Strčić, Institute of Croatian Academy of Sciences and Arts Rijeka

The article is dedicated to the activity of academician Petar Strčić as the director of Institute for Historic and Social Sciences of Croatian Academy of Sciences and Arts in Rijeka with Branch Office in Pula, in the past six years (2001- 2006). Attention is paid to the versatility of academician Petar Strčić in the professional- organizational and scientific- research field. In relation to the above stated, academician Petar Strčić directed his efforts to gather young scientists and their activity within the frame of international, state and regional projects with topics from history, linguistics, ethnography and ethnology as well as the history of schooling at the wider area of western Croatia. This corresponds to the geopolitical area of Rijeka, Isria, Kvarner Littoral and the islands and Gorski kotar, as well as the relations and connection of Croatia with neighbouring countries. Also, the tendency to recognize the Academy institution from Rijeka is ever present, in the area of western Croatia, Croatia in general and Mediterranean and central Europe.

SOMMARIO

PETAR STRČIĆ – DIRIGENTE DELL'ISTITUTO PER SCIENZE STORICHE E SOCIALI DELL'ACCADEMIA CROATA DI SCIENZE ED ARTI A RIJEKA

Mr. sc. Darinko MUNIĆ
HR – 51000 RIJEKA
CROAZIA

Parole chiavi: Petar Strčić, Istituto HAZU Rijeka

L'articolo rappresenta le attività di Petar Strčić come dirigente dell'Istituto per scienze storiche e sociali dell'Accademia croata di scienze ed arti a Rijeka, con Reparto dipendente a Pola, negli ultimi sei anni (2001-2006). Si ferma l'attenzione sull'universalità di Strčić sul piano professionale ed organizzatore, ma anche quello scientifico. Strčić ha fatto ogni sforzo per concentrare i giovani scienziati nell'ambito dei progetti internazionali, statali e regionali, con temi di storia, linguistica, etnografia e etnologia, storia dell'istruzione nella Croazia occidentale. Questo sottintende il territorio geopolitico di Rijeka, Istria, Litorale di Quarnero con le isole di Quarnero e Gorski kotar, ma anche le relazioni della Croazia con i paesi finitimi. Parimenti, è sempre presente una cura di affermare l'istituzione dell'Accademia a Rijeka nella Croazia occidentale, nella Croazia in genere, ma anche nell'Europa mediterranea e centrale.

ZUSAMMENFASSUNG

AKADEMIEMITGLIED PETAR STRČIĆ – LEITER DES INSTITUTS FÜR GESCHICHTS – UND SOZIALWISSENSCHAFTEN DER KROATISCHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN UND KÜNSTE IN RIJEKA

Mr. Darinko MUNIĆ
HR – 51000 RIJEKA
KROATIEN

Schlüsselwörter: Petar Strčić, Institut der Kroatischen Akademie der Wissenschaften und Künste in Rijeka

Diesen Artikel widmet der Autor dem Akademiemitglied Petar Strčić als dem Leiter des Instituts für Geschichts – und Sozialwissenschaften der Kroatischen Akademie der Wissenschaften und Künste in Rijeka mit der Bezirksabteilung Pula in den letzten sechs Jahren (2001 – 2006). Die Aufmerksamkeit des Autors wird auf die Universalität des Akademiemitglieds Petar Strčić auf dem Fach-, Organisations-, Wissenschafts- und Forschungsgebiet gerichtet. Seine Bemühungen lenkte in diesem Zusammenhang Petar Strčić auf die Zusammenarbeit mit jungen Wissenschaftlern und auf ihre Teilnahme an internationalen, staatlichen und regionalen Projekten mit Themen über Geschichte, Linguistik, Ethnographie, Ethnologie und die Schulgeschichte im weiten Bereich Westkroatiens. Das bezieht sich auf den geopolitischen Bereich von Rijeka, Istrien, Kvarner, der nordadriatischen Inseln, Gorski kotar sowie auf die Beziehungen Kroatiens zu den Nachbarstaaten. Ständig förderte Petar Strčić die Kroatische Akademie der Wissenschaften und Künste in Rijeka im Bereich Westkroatiens, Kroatiens überhaupt sowie Süd- und Mitteleuropas.